

доłączала до obchodów, organizowanych przez inne stowarzyszenia... Szkoła otrzymała możliwość występów na międzynarodowych festiwalach... Pierwszy taki występ odbył się 02 maja 1951 roku [10, c. 142]. Wstęp ten, a w późniejszym okresie, także kolejne, miały duży wpływ na młodzież szkolną. Burzliwe oklaski, jakimi międzynarodowa publiczność nagradzała występy szkoły, umacniały wśród młodzieży wiarę w bogactwo i atrakcyjność ojczyźnej kultury, piękno ukraińskiej pieśni i ukraińskiego tańca. Kompleksy, które zauważało się pośród nowoprzybyłej młodzieży, pobudzone nieznajomością języka angielskiego, przeminęły bez śladu. Dzieci uczyły się obcego języka, nie zapominając o języku ojczystym [12].

W okresie czterech lat funkcjonowania Rada Nauczycielska wydała dwa podręczniki dla szkół: «Słowo ojczyźne» – podręcznik do języka ukraińskiego, opracowany przez profesora K. Kysilewskiego, oraz «Język ukraiński» opracowany przez B. Romanenczuka (wydany w Filadelfii). Oprócz powołania do życia własnego wydawnictwa, Rada Nauczycielska włożyła wiele wysiłku w recenzowanie różnorodnych podręczników edukacyjnych [3].

Literatura

1. Kuropas M. The Ukrainian in America. Roots and Aspiration 1884–1954. – Toronto, 1991. – 560 p.
2. Губчак М. Початки Школи Українознавства (Т–ва «Українська Учительська Громада» в Чикаго) / Пам'ятна Книга з нагоди 50-ліття Школи Українознавства. Чикаго, Іллінойс. 1950–2000. – Чикаго, 2000. – 145с.
3. Демиденко І. Безнадійний стан шкіл українознавства, 1962р. – UNMinChicago. – Box 2 (7). – Folder 1.
4. Завдання української національної школи на еміграції. – UNMinChicago. – Box 1 (6). – Folder 1.
5. Звіт директора Центрального Представництва Української Еміграції В.Мудрого, 1947. – IHRC. – UUARC. – Box 6. – Folder 4.
6. Коли зустрічаються брати...//Свобода. – Джерсі Сіті – Нью-Йорк, 1949. – №4. – 29 січня.
7. Коновал О. Школа Українознавства при Катедр. Соборі Св. Володимира в Чикаго (1949–1986) / Пам'ятна Книга з нагоди 50-ліття Школи Українознавства при Правосл. Соборі св. Князя Володимира. Чикаго, Іллінойс. – Чикаго, 1999. – 217с.
8. Курси Українознавства в ЗДА 1952–1953. «Учительська Громада» відділ Самопомочи, Інк. Нью-Йорк, 1953. – UNMinChicago. – Box2(7). – Folder 2.
9. Мудрий В. Нова українська еміграція// Українці у вільному світі. Ювілейна книга Ун. Союзу з нагоди 60-річчя. – Нью-Йорк, 1953. – С.119–120.
10. Саранча Г. Соціально-політична адаптація третьої хвилі української еміграції у Сполучених Штатах Америки та вклад її представників у збереження та розвиток української культурної спадщини (40–70 роки ХХ століття). – Тернопіль, 2005. – 206 с.
11. Сютків В. Завдання Української Католицької школи в Америці. – UNMinChicago. – Box2(7). – Folder 1.
12. Школа Українознавства в Балтиморі. – IHRC. – Miscellaneous Ukrainian Manuscript Collection. Ukrainian. – Box 1. – Folder 3.

References

1. Kuropas M. The Ukrainian in America. Roots and Aspiration 1884–1954. – Toronto, 1991. – 560 p.
2. Gubchak M. Pochatky Shkoly Ukrainoznavstva (T–va «Ukrain's'ka Uchytel's'ka Gromada» v Chykago) / Pam'jatna Knyha z nagody 50–littja Shkoly Ukrainoznavstva. Chykago, Illinojs. 1950–2000. – Chykago, 2000. – 145 s.
3. Demydenko I. Beznadijnij stan shkil ukrai'noznavstva, 1962 r. – UNM in Chicago. – Box 2 (7). – Folder 1.
4. Zavadannja ukrai'ns'koi' nacional'noi' shkoly na emigracii'. – UNM in Chicago. – Box 1 (6). – Folder 1.
5. Zvit dyrektora Central'nogo Predstavnytstva Ukrai'ns'koi' Emigracii' V. Mudrogo, 1947. – IHRC. – UUARC. – Box 6. – Folder 4.
6. Koly zustrichajut'sja braty... // Svoboda. – Dzhersi Siti – N'ju–Jork, 1949. – №4. – 29 sichnja.

7. Konoval O. Shkola Ukrai'noznavstva pry Katedr. Sobori Sv. Volodymyra v Chykago (1949–1986) / Pam'jatna Knyha z nagody 50–littja Shkoly Ukrai'noznavstva pry Pravosl. Sobori sv. Knjazja Volodymyra. Chykago, Illinojs. – Chykago, 1999. – 217 s.

8. Kursy Ukrai'noznavstva v ZDA 1952–1953. «Uchytel's'ka Gromada» viddil Samopomochi, Ink. N'ju–Jork, 1953. – UNM in Chicago. – Box 2 (7). – Folder 2.

9. Mudryj V. Nova ukrai'ns'ka emigracija // Ukrai'nci u vil'nomu sviti. Juvilejna knyha Un. Sojuzu z nagody 60–richchja. – N'ju–Jork, 1953. – S.119–120.

10. Sarancha G. Social'no–politychna adaptacija tret'oi' hvyli ukrai'ns'koi' emigracii' u Spoluchenyh Shtatah Ameryky ta vklad i'i' predstavnykiv u zberzhennja ta rozvytok ukrai'ns'koi' kul'turnoi' spadshyny (40–70 roky XX stolittja). – Ternopil', 2005. – 206 s.

11. Sjutyk V. Zavadannja Ukrai'ns'koi' Katolyc'koi' shkoly v Ameryci. – UNM in Chicago. – Box 2 (7). – Folder 1.

12. Shkola Ukrai'noznavstva v Baltymori. – IHRC. – Miscellaneous Ukrainian Manuscript Collection. Ukrainian. – Box 1. – Folder 3.

Skochynska–Prokopovych B., University of Law and Public Administration (Poland, Rzeszow), gileya.org.ua@gmail.com

Scientific and educational institutions of the Ukrainian diaspora in the second half of the 1940s

The article shows that there were about 200 000 displaced Ukrainians, who lived in European countries, liberated from the Nazi occupation, in the second half of the 1940s. It has been depicted that those Ukrainians, who moved abroad (into overseas areas) from displaced persons camps faced difficulties in adapting to new living conditions. Living in DP camps, where there were Ukrainian educational institutions, it was much easier for them to preserve Ukrainian cultural heritage for the younger generation. It has been also analysed that most Ukrainians put much effort to master the English language, as it was required for their employment and supporting basic needs.

Keywords: Ukrainian nationality, emigration, the USA, schools of Ukrainian Studies, Teachers' Council, «Ridne Slovo».

Скочинська–Прокопович Б., Вища Школа Права та Адміністрації (Польща, Жешув), gileya.org.ua@gmail.com

Діяльність українських наукових та освітніх установ в діаспорі у другій половині 40-х років ХХ століття

Подано матеріал, що у другій половині 40-х років ХХ століття на звільненій від фашистської окупації території Європи перебувало близько 200 тисяч переміщених осіб української національності. Показано, що українці, які переїхали із таборів для переміщених осіб, із середовища, де існували українські освітні установи, які забезпечували збереження серед молоді українських традицій, мови та культури, опинившись за океаном, зіткнулися з проблемами адаптації в нових умовах проживання. Проаналізовано, що більшість докладала зусиль на засвоєння англійської мови, необхідної для працевлаштування, та забезпечення життєвих потреб.

Ключові слова: українська національність, еміграція, Сполучені Штати Америки, школи українознавства, Вчительська Рада, «Рідне слово».

УДК 94(478):[271.2:327]«15/17»

Чучко Д. К.,
аспірант кафедри історії нового
та новітнього часу, Чернівецький національний
університет ім. Юрія Федьковича
(Україна, Чернівці), chuchko.dmytro@ukr.net

ПРАВОСЛАВНЕ ДУХОВЕНСТВО НА ДИПЛОМАТИЧНІЙ СЛУЖБІ ГОСПОДАРІВ МОЛДАВІЇ (XVI – XVIII ст.)

Стаття присвячена дипломатичній діяльності молдавських православних ієрархів впродовж XVI – XVIII ст. та має на меті висвітлення умов і обставин здійснення посольських місій як результату співпраці Молдавської Православної Церкви з господарями Молдавії.

У дослідженні розглянуто основні дипломатичні місії ієрархів молдавської православної Церкви та їх значення в системі державно-церковних відносин Молдавії означеного періоду. Розкрито причини відмови молдавських господарів від послуг православного духовенства країни у середині XVIII ст. як дипломатичних представників.

Автором робиться висновок про те, що участь молдавського православного духовенства в дипломатії країни носила проросійську спрямованість. Це було

змовлено, насамперед, релігійним чинником – Росія та Молдавія були православними державами.

У статті звертається особлива увага на той факт, що з приходом до влади в Молдавії фанаріотів, молдавське духовенство перестало виконувати дипломатичні місії.

Ключові слова: Молдавія, дипломатичні місії, молдавські православні ієрархи, молдавські господарі, фанаріоти.

Серед численних дипломатичних місій, як офіційних, так і таємних, здійснених світськими посланцями за вказівкою господарів Молдавії, на особливу увагу заслуговують дипломатичні місії, в яких брали участь представники молдавського православного духовенства, зокрема, авторитетні ієрархи Молдавської митрополії. Очолюючи, чи просто входячи до складу делегацій, представники духовенства вирушали послами в різні країни з різними дорученнями незважаючи на те, чи ці місії носили світський чи духовний характер.

Стосовно питання участі молдавського православного духовенства в дипломатичних місіях молдавських православних господарів певна інформація по даному питанню міститься у праці молдавського вченого М. Мохова [8]. Ним було розглянуто дипломатичну місію митрополита Досифея 1684 р. та висунуті певні твердження стосовно мети її здійснення. З-поміж румунських дослідників значну увагу цьому питанню приділив Г. Безвіконний, який в контексті дослідження румунсько-російських відносин окремо виділив проблему дипломатичних місій молдавського православного духовенства до Росії [10]. Піднімалося це питання також і Йоландою Цігліу [11].

Подальше дослідження проблеми видається досить перспективним з огляду на наявність цілої низки джерел, що безпосередньо стосуються дипломатичної діяльності молдавського духовенства впродовж XVI–XIII ст. [1; 2; 3; 4].

Однією з перших місій за участі молдавського духовенства, стало направлення господарями Іліашем та Штефаном II делегації бояр та духовенства, яке представляли митрополит Даміан з протопопом Костянтинном, на Флорентійський собор 1438–1439 рр., де ті виступили як поборники православ'я [9, с. 244].

Надалі, до правління Олександра Лепушняну, інформація про участь представників духовенства у молдавських дипломатичних місіях відсутня.

Під час володарювання в Молдавії господаря Олександра Лепушняну влада стала активніше використовувати служителів Церкви в якості послів Зокрема, в період свого другого правління воєвода Олександр (1564–1568 рр.) надіслав листа московському царю Івану IV Васильовичу через спеціального посланця настоятеля монастиря Кіпріана Єфтимія, в якому просив «государя всієї Русі» надати позику для виплати данини Порті. Однак, є також версія ряду дослідників, що згадана місія могла бути здійснена у зв'язку із поверненням воєводського сина Богдана Лепушняну в Молдавію [10, с. 69]. Згадка про цю місію присутня в листі царя Івана IV до молдавського господаря Іоанна-Воде Лютого, в якому «государ всієї Русі» зазначав: «...послав ти до нас слугу божого єпископа твого Ісайю з грамотою, що по волі божій була тобі дана турецьким султаном земля Молдавська, щоб служив ти йому та був його данником. ...Ти прислав сюди посланця свого і просив таємно через грамоту свою і свого єпископа Ісайю, посла твого, щоб ми відправили до тебе благополучно дружину твою

та сина твого. Ми доручили розшукати де вони. І після того як розпитали майже у всьому царстві нашому, дізналися наступне: по волі божій померли від чуми і дружина твоя княгиня Марія, і син твій Петро» [1, с. 131–132]. Цей лист підтверджує думку румунського вченого Г. Безвіконного, про те, що дипломатична місія ігумена Єфтимія мала подвійну мету.

Зі схожою місією відправив до Москви молдавський воєвода Іоанн Лютий уже згадуваного вище Ісайю, єпископа Радівецького. Зайнявши в 1572 р. молдавський престол, він доручив владіці Ісайї привезти з Москви до Молдавської землі свою дружину Марію і сина, але вони вже на той час померли від пощесті [10, с. 70]. Схожість цих місій, на наш погляд в тому, що обидві вони мали приватний характер. Зміст місії засвідчує факт відправлення родин воєвод за кордон, зокрема у Московську державу, очевидно задля їхньої безпеки, і таким чином господарі мали в своїх діях розв'язані руки, не побоюючись за долю близьких.

Ще одна дипломатична місія, в якій безпосередньо брало участь молдавське духовенство, відбулася в грудні 1628 р. О тій порі господар Мирон Барновський та митрополит Анастасій (Крімка) відправили ченця Варлаама (в майбутньому митрополита Молдавії) з місією до Москви, причому як главу посольства. Варлааму належало відвезти до царя Михайла Федоровича (1613–1645) та патріарха Московського Філарета листа, в якому господар і митрополит Молдавії завіряли, що посольство було надіслано до Росії для замовлення та придбання ікон для монастиря Драгомирна та інших двох ктиторій Мирона Барновського в Бирнові та Яссах. Про це ми дізнаємося з листа воєводи Мирона Барновського до царя Михайла Федоровича, в якому він відрекомендував архимандрита Варлаама як свого посланця та вказав що: «...наслідуючи минулих та перед нами бувших господарів, що благочестиво жили, з благодаттю та допомогою Божою створив чесний монастир, який був наречений Драгомирна, а в ньому кам'яну церкву устрів в ім'я святої і живоначальної Трійці, а потім два інших монастиря, один в ім'я Успіння пресвятої та чистої, преблагословенної нашої Богородиці й пріснодіви Марії, інша в ім'я св. влм. Георгія та Іоанна Нового, що лежить в молдавській землі...посилаємо в твоє царство, заради чесних й прекрасних ікон...архимандрита Варлаама та нашого вірного слугу Павла Медельнічаре з їх людьми...» [305, с. 81–82].

Варто відзначити, що по дорозі до Москви посольство зупинилося в Києві з приводу зустрічі з Петром Могилою, тоді архимандритом Київської Печерської Лаври. Навідавши настоятеля Лаври посольство продовжило шлях до Москви, де 4 березня 1629 р. Варлааму була надана аудієнція в царя. Ця місія хоча була нетривалою, проте справила значний вплив на життя Варлаама. Так, повернувшись в країну Варлаам побачив значні зміни в житті своєї країни. Митрополит Крімка помер, а господар Мирон Барновський не перебував на троні. У цих умовах йому нічого не залишалося як повернутися в свій монастир [11, с. 103–104].

Через чверть століття до Москви було відправлено ще одне посольство до складу якого входили церковні ієрархи. Зокрема, в 1656 р. до Москви прибула місія

митрополита Гедеона з листом від молдавського господаря Георгія Штефана. В листі до царя Олексія Михайловича Георгій Штефан вказував, що: «...вибрані на цю потребу преосвященний благолюбимий пан отець Гедеона, архієпископа та митрополита землі нашої, разом із нашим близьким та вірним боярином Григорієм Нянюловичем, другим логофетом бити чолом, замість нас, під чесні і пресвітлі стопи Царської Величності, і більше того веліли як то ми, про всі наші земні потреби сповіщати...» [2, с. 384]. Доречно буде вказати на той факт, що, після аудієнції у царя, митрополита Гедеона разом із Логофетом Григорієм Нянюловичем було приведено до присяги в Успенському соборі Москви, від імені молдавського воєводи Георгія Штефана та від духовного та мирського чину Молдавії, про вхідження в підданство російському царю. Досить цікавим, на наш погляд є й те, що Гедеон був приведений до присяги, згідно записів, 7 червня патріархом Никоном, а Логофета Григорія та інших представників місії – 21 червня Тверським архієпископом Лаврентієм та соборним протопопом Михайлом [2, с. 390]. Сталося це після того, як вищеописаними послами було викладено прохання молдавського господаря в 10 статтях. Хоча статті були виголошені митрополитом усно, в канцелярії московського царя їх було записано та подано молдавському ієрарху на підпис. Щодо цього віднаходимо надпис під грамотою: «замість господаря свого Георгія Штефана воєводи та замість архієреїв, підлеглих моїх, та замість бояр та всієї молдавської держави, я митрополит Гедеон свою руку приклав до того, що ми поклонилися під Царську високу руку та до підніжжя Його Царської Величності навіки непорушно...» [2, с. 385].

Вартим уваги є й 1674 р., коли молдавський господар Штефан Петрічейку, перейшовши на бік Польщі, розраховував отримати захист від турецьких утисків, але, так як в самій Польщі йшла боротьба між угрупованнями шляхти, розраховувати на допомогу не доводилося. В таких умовах він, беручи до уваги інтереси проросійської групи бояр на чолі з митрополитом Досифеєм, почав переговори з Москвою щодо захисту Молдавії від турецьких поневолювачів і про прийняття її в російське підданство [8, с. 110]. Тут теж зносили між Молдавією та Москвою здійснювалися при допомозі духовенства. Проте, невдалі переговори змусили молдавського господаря з великою групою бояр, митрополитом Досифеєм і військом залишити Молдавію та переховуватись в Польщі [8, с. 112].

Не менш важливою була дипломатична місія митрополита Досифея (1684–1686), здійснена в 1684 р. Її метою було укладення антиосманського альянсу між Молдавією та Росією. Для підписання означеного союзу до Москви було відправлено молдавського митрополита, який віз із собою лист від господаря Штефана Петрічейку. Проте, через чуму, Досифей не доїхав до Москви, й зупинився в Печерській Лаврі в Києві, де чекав відповіді царя. Місія зазнала провалу, а в 1686 р. Досифей вже перебував у вигнанні [11, с. 21]. В даному сенсі, цікавим є припущення радянського дослідника Н. Мохова щодо провалу цієї посольської місії. Він стверджував, що однією з основних причин відмови прийняти посольство з Молдавії була неможливість прийняти підданство Молдавського князівства, адже це

означало війну проти Туреччини й загострення відносин з Польщею [8, с. 114]. Хоча, як вже ми знаємо, в Москві ухилилися від переговорів під приводом епідемії.

Таким чином, проаналізувавши участь молдавського православного духовенства в дипломатичній діяльності країни, можемо констатувати, що вона носила про-російську направленість. Зумовлена вона була, перш за все, релігійним чинником, адже Росія та Молдавія були носіями православ'я.

В той же час, варто відмітити, що з приходом до влади фанаріотів, молдавське духовенство перестає виконувати дипломатичні місії. Це на наш погляд, було спричинено рядом факторів, до яких ми відносимо:

1. Фанаріоти були при Порті драгоманами (перекладачами – дипломатами) і їм не потрібно було вже освічених людей для дипломатичних місій.

2. Становлення дипломатичного корпусу Молдавського князівства за підсумками Кючук–Кайнарджийського договору 1774 р. Так, згідно нього, статтею 16 пунктом 9 встановлювалося право «...господарям двох князівств (Молдавії та Валахії. – Д. К.), кожному зі свого боку, мати при Осяйній Порті повіреного в справах, які будуть дбати про інтереси князівств і не зазнають ніякого насилля» [3, с. 963].

3. В другій половині XVIII ст. було відкрито ряд закордонних консульств. Зокрема, в 1779 р. російською імператрицею Катериною II був виданий указ, згідно якого «колезького асесора Сергія Лошкарева, якого указом нашим від 15 жовтня виданим колегії закордонних справ наказано було призначити консулом в Синоп, Ми нині всемілостивіше наказуємо акредитувати в якості генерального консула в Молдавію, Валахію та Бессарабію з тим утриманням, яке для синопської посади в штат визначено ...Колегії закордонних справ забезпечити його необхідним по цьому місцю настановою для застереження користі служби нашої» [4, с. 23]. Відкрито його було тільки через 2 роки, в 1781 р., внаслідок дипломатичних переговорів. Для протидії впливу російських консулів Порто дозволяє відкрити австрійське (1783 р.) та пруське (1786 р.) консульства [6, с. 90]. В 1796 р. створюється французьке консульство (ліквідоване в 1798 р. внаслідок укладання російсько–турецького оборонного союзу) [6, с. 93].

4. Проросійські настрої вищого православного молдавського духовенства (православні хотіли вести справи тільки з єдиновірцями). Внаслідок чого насто-рожене ставлення більшості турецьких ставленників на господарському престолі до православних ієрархів як дипломатів, що відстоюватимуть інтереси фанаріотів і Порти.

5. Заборона Портою зовнішніх зносин внаслідок переходу на бік царя Петра I молдавського господаря Д. Кантеміра. Оскільки, після встановлення фанаріотського режиму в Молдавії, зовнішні зносили, які до цього мали обмежений характер, дозволялися лише зі згоди Порти і тільки в тих справах, де інтереси турецьких султанів потребували підтримки господарів Молдавії [5, с. 213–214].

Виятком тут може слугувати дипломатична місія 1769 р. В цьому році в Санкт–Петербург із Молдавії прибула делегація для вирішення подальшої долі князівства. В делегацію входили єпископ Інокентій

Хушський, ігумен Бенедикт, архімандрит Мезерян та ряд бояр. Вони привезли спеціальну грамоту, підписану митрополитом Гаврилом, вищим духовним кліром та боярами Молдавії, в якій від імені країни прохали Катерину II взяти Молдавію під своє підданство. Але делегацією не було отримано ствердженного рішення, щоб не викликати дипломатичних ускладнень [8, с. 155]. Проте, на нашу думку, дана місія не була санкціонована тодішнім господарем Костянтином Маврокордатом, який втік зі столиці з приходом російських військ й не міг мати до неї стосунку [7, с. 414]. А крім того, ця місія носила проросійський характер, так як була здійснена в умовах Російсько-Турецької війни, коли в Молдавії була створена російська військова адміністрація. Це була місія, метою якої було засвідчити умови підданства, проголошені у відозві Катерини II до народів поневолених Османською імперією.

Таким чином, можемо констатувати, що дипломатична діяльність молдавських православних ієрархів сприяла підвищенню авторитету Молдавського князівства на міжнародній арені та була результатом церковно-державної співпраці. Водночас, варто відзначити проросійську спрямованість церковної дипломатії, в основі якої лежав релігійний чинник, адже російський цар серед країн Південно-західної Європи асоціювався із поборником православ'я. Це було викликано, в першу чергу, особливістю розташування Молдавії, кордони якої проходили на межі з іновірними країнами (католицизм, іслам). Проте, зі встановленням в князівстві нового фанаріотського режиму, потреба в дипломатичній діяльності православної церкви відпала й її функції зосередилися на діяльності всередині країни.

Список використаних джерел

1. Исторические связи народов СССР и Румынии в XV – начале XVIII в.: Документы и материалы: в 3 т. – М.: Наука, 1965. – Т.1. – 364 с.
2. Полное собрание законов Российской империи сь 1649 года. Т. I. Сь 1649 по 1675. – СПб.: В типографии Второго отделения Собственной Его Императорского Величества канцелярии, 1830. – 1043 с.
3. Полное собрание законов Российской империи сь 1649 года. Т. XIX. 1770–1774. – СПб.: В типографии Второго отделения Собственной Его Императорского Величества канцелярии, 1830. – 1082 с.
4. 130 de ani de relațiile diplomatice ruso-române: album de documente. – București: Biblioteca Bucureștilor, 2008. – 325 p.
5. История Румынии / Под ред. М. Роллера; сокращенный пер. с румынского. – М.: издательство Иностранной Литературы, 1950. – 563 с.
6. История республики Молдова. С древнейших времен до наших дней / Ассоциация ученых Молдовы им. Н. Милеску-Спэтару. – Кишинев: типография «Elan poligraf» 2002. – 360 с.
7. Мохов Н. Молдавия эпохи феодализма (от древнейших времен до начала XIX века). – Кишинев: Карта молдовеняск, 1964. – 440 с.
8. Мохов Н. Очерки истории молдавско-русско-украинских связей (с древнейших времен до начала XIX в.) / Н. Мохов. – Кишинев: Штиинца, 1961. – 214 с.
9. Чучко Д. Взаємини молдавських православних церковних ієрархів з воєводами Землі Молдавської в середині XIV–XVI ст. // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: Збірник наукових праць / Д. Чучко. – Чернівці: Прут, 2009. – Т.1 (27). – С.237–246.
10. Bezviconi G. Contribuții la istoria relațiilor româno-ruse / G. Bezviconi. – București: Tritonic, 2004. – 392 p.
11. Țighliu I. Între diavol și Bunul Dumnezeu: cler și cultură în Principatele Dunărene: (1600–1774) / Iolanda Țighliu. – București: Paideia, 2002. – 312 p.

References

1. Istoricheskie svjazi narodov SSSR i Rumynii v XV – nachale XVIII v.: Dokumenty i materialy: v 3 t. – M.: Nauka, 1965. – T.1. – 364 s.
2. Polnoe sobranie zakonov# Rossijskoj imperii s# 1649 goda. T. I. S# 1649 po 1675. – SPb.: V tipografii Vtorogo otdelenija Sobstvennoj Ego Imperatorskogo Velichestva kanceljarii, 1830. – 1043 s.
3. Polnoe sobranie zakonov# Rossijskoj imperii s# 1649 goda. T. XIX. 1770–1774. – SPb.: V tipografii Vtorogo otdelenija Sobstvennoj Ego Imperatorskogo Velichestva kanceljarii, 1830. – 1082 s.
4. 130 de ani de relațiile diplomatice ruso-române: album de documente. – București: Biblioteca Bucureștilor, 2008. – 325 p.
5. Istoriya Rumynii / Pod red. M. Rollera; sokrashennyj per. s rumynskogo. – M.: izdatel'stvo Inostrannoj Literatury, 1950. – 563 s.
6. Istoriya respublikii Moldova. S drevnejshih vremen do nashih dnei / Assoциация uchenyh Moldovy im. N. Miliesku-Spjetaru. – Kishinev: tipografija «Elan poligraf» 2002. – 360 s.
7. Mohov N. Moldavija jepohi feodalizma (ot drevnejshih vremen do nachala XIX veka). – Kishinev: Kartja moldovenjaskje, 1964. – 440 s.
8. Mohov N. Oчерки istorii moldavsko-russko-ukrainskih svjazej (s drevnejshih vremen do nachala XIX v.) / N. Mohov. – Kishinev: Shtiinca, 1961. – 214 s.
9. Chuchko D. Vзаємyny moldavs'kyh pravoslavnyh cerkovnyh ierarhiv z vojevodamy Zemli Moldavs'koi' v seredyini XIV–XVI st. // Pytannya starodavn'oi' ta seredn'ovichnoi' istorii', arheologii' j etnologii': Zbirnyk naukovykh prac' / D. Chuchko. – Chernivci: Prut, 2009. – T.1 (27). – S.237–246.
10. Bezviconi G. Contribuții la istoria relațiilor româno-ruse / G. Bezviconi. – București: Tritonic, 2004. – 392 p.
11. Țighliu I. Între diavol și Bunul Dumnezeu: cler și cultură în Principatele Dunărene: (1600–1774) / Iolanda Țighliu. – București: Paideia, 2002. – 312 p.

Chuchko D. C., post-graduate student of the Department of Modern and Contemporary History, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Ukraine, Chernivtsi), chuchko.dmytro@ukr.net

Orthodox clergy in diplomatic service of the princes of Moldavia (XVI – XVIII centuries)

The article is devoted to the diplomatic activity of the Moldavian orthodox hierarchs during the XVI – XVIII centuries, and it aims to highlight the conditions and circumstances of ambassadorial missions as a result of cooperation between the Orthodox Church of Moldavia and the princes of Moldavia.

The study examines the main diplomatic missions of the Moldavian Orthodox Church hierarchs and their importance in the system of state and church relations in Moldavia within a specified period. The reasons of the Moldavian princes' rejection from services of the country orthodox clergy as diplomatic representatives in the middle of the XVIII century are revealed.

The author draws a conclusion that the role of the Moldavian orthodox clergy in the country's diplomacy was of pro-Russia orientation. This was primarily due to the religious factor – Russia and Moldavia were orthodox countries.

The article draws attention to the fact that the Moldavian clergy ceased to perform diplomatic missions with the Phanariotes coming to power in Moldavia.

Keywords: Moldavia, diplomatic missions, Moldavian orthodox hierarchs, princes of Moldavia, the Phanariotes.

* * *

УДК 94(38)

Магдич О. Р.,
аспірант, Київський національний університет
ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ),
martin_zagrebski@ukr.net

ХРИСТІЯНИЗАЦІЯ РАНЬОСЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВИ (ДО 1050-РІЧЧЯ ПОДІЇ)

Розглядається питання християнізації Польської держави. Автор на основі джерел та археологічних матеріалів намагався простежити процес прийняття Польською державою нової релігії та роль цього процесу у суспільно-політичному житті. У статті проаналізовано ранній етап формування церковної організації на польських землях.

Ключові слова: Галл Анонім, Баварський географ, Мсико I, божества, Дубрава, хрестильна купіль, єпископ Йордан, святий Войцех, Гнзненський з'їзд, імператор Оттон III.